

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Якщо належить посылати гроші, лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ШЛЯХ ЧИСТИЙ І СПРАВЕДЛИВИЙ

Українська справа вийшла на верх, вона вже стала міжнародною. І хто не брався заводити новий порядок в Європі, він мусить тепер братися за українську справу. В новім порядку в Європі зацікавлені також і Америка. А також і американський уряд. І хоч вони того порядку Європі не диктують, то цілком ясно висказують щодо цього свої симпатії, себто заявляються проти диктатур, проти комунізму, фашизму і нацизму, а є за тих, що визнають демократію. Ось так і відчувають ту справу також і ті американські громадяни, що є українського роду.

Комунізм (у кремлівським виданні) є продуктом московським, нацизм німецьким, а фашизм італійським. Усі вони є з природи чужі українському народові, бо український народ мав здавна відразу до такої "науки", що її наношено з чужини, не заставляючись над тим, чи вона підхожа для українського ґрунту, чи відповідає народній психіці. Тому саме ми завжди підкреслювали, що дійсний український націоналістичний рух є виснодженням найкраще тими, що гинули за краще майбутнє української нації, передаючи нам ось таку націоналістичну філософію національного визволення: власними силами і власним розумом до здійснення державницького й самостійницького ідеалу. Ось так, а не інакше гляділи на українську визвольну справу і ми в Америці. "Ми", себто ми всі, що допомагали українській справі своїм словом, письмом, грошима, жертвами, демонстраціями чи меморіями, та що виявляли на кожнім кроці нашу вдячність американській землі за те, що дає нам можливість боронити звідси слушну справу.

Як знаємо і тут в Америці, мали ми в нашій допомозі визвольній українській акції повно ворогів, між якими, як відомо, були на першому місці більшовики. І були вороги чужі, а також і — свої. Ось ті вороги, чужі й свої, відгрозувалися у своїх газетах вже не раз, що прийде час, коли та, "хтось інший" розрахується з нами. На такі погрози ми вже не раз звертали увагу. На них звертаємо увагу і тепер, бо саме тепер через радіо чи через газети розходяться такі вісті, що могли б деякого затрівити. Тому ось тут заявляємо, що ніхто й ніколи не знайде в тих ідеях, які ми визнавали і нашою народом тут поручали, нічого такого, що не було б зв'язане духом якнайтісніше з думками і ділами тих, що є виразниками справжньої американської демократії, що посвячували себе для цієї цілі, щоб закріпились і вічно жили американські ідеали свободи не тільки в Америці, але й у цілому світі. А тим самим і в тій Україні, про яку мріє й українська імміграція в Америці.

Наш шлях чистий, етичний і справедливий. І таким цілком певно останеться.

НА МАРГІНЕСІ НОВОГО ПАКТУ

Розглядаючи можливість німецько-російського союзу, писав Гітлер у "Майн Кампф-І": "Нинішні можновладці Росії ані не думають про те, щоб чесно заключити якийсь союз, або щоб його дотримати. Не треба забувати, що правителі сьогочасної Росії є вкриті кров'ю, звичайні бандити, шумовиння людськості"... яких метою є знищення європейської цивілізації; "не можна заключати пакту з партнером, якого єдиною цілю є знищення другого. Не можна заключати пакту з сторонною, що їй ніякий договір не є святий, що... є представницею брехні, обману, злочину і грабунку" ("Майн Кампф" II т., 14 розд.). Тепер Гітлер мабуть змінив свої погляди на советського партнера, коли вислав Рібентропа підписувати пакт про ненапад.

Широка українська публіка, яка кожний новий факт у трагічній дипломатичній війні бере за "дефінітивум", приписує не знати які катастрофічні наслідки для української справи новому посуненню німецького диктатора. Тимчасом... Тимчасом ще недавно Італія кидала свої армії над Бреннер, рятувати перед Гітлером Австрію, щоби потім віддати її йому... Тимчасом Італія заключає пакт приязні і союзу з Албанією, щоб незабаром — проковтнути свого приятеля, як зрадила своїх союзників у 1915 р., а других у 1938 р. Тимчасом у Мінхені Англія з Німеччиною зобов'язувалися ніколи не вести між собою війни, щоб тепер — готуватися до неї... Тимчасом Німеччина, у відношенні з Росією, йшла від Береста через Рапаль до антикомінтернського пакту і до поїздки Рібентропа... Таких "тимчасом" можна знайти більше. Не одно з тих посунень не створило ніякого "дефінітивума" в Європі. Не створить і останнє залучення Гітлера до Сталіна. Колиб, скажимо, Джордж VI пішов у сліди свого попередника, або колиб німецький Наполеон дівав у посідання свій острів св. Єлени, тоді шойно можна було б говорити про "дефінітивум"... на двадцять чи на десять літ. Інших остаточних розв'язань європейська політика не знає...

Тим дивніше отже прив'язувати до нового кроку німецько-советського пакту про ненапад, до чого він не допровадив, якесь катастрофічне значіння для нас. Може, "а коли будемо потребувати, даєте мені знати, гаразд?" "Я ще подивлюсь до хати", бурчить Швестка, "а тоді можемо до Рибарів". "Та що це ви, Карлічку, все шукаєте? Ще якусь причину?" "Докази", відрізав Швестка сухо. "І знаряддя". "Ага. Так бажано щастя". Гайдар чимчикує до плота й пускається в розмову з сусідкою; випитує її так довго, аж дістав ганчіркою по голові й квітку на придачу. У куті біля клуні зібгалась перелякана Гайфіка. Гайдар кривиться на неї так страшно, що Гайфіка хвилюнку його боїться, а тоді починає його перекирвляти. Коли Швестка по довгій часі виходить, дець із стодоли, Гайфіка сидить у жандарма Гайдара на колінах і розповідає йому, що має дістати квітку на криданні.

"Нічого я не знайшов", каже Швестка роздратовано. "Але я судю, що повернувся. Ще бракує, щоб я, та — чи ви скажете Геричеві, щоб добув нам підводу до Рибарів?" "Вже чекає", відповів Гайдар і відпустив Гайфіку, вдаривши її легко по спині.

жуть ІКЦ або "младороси" думати, що українську справу вигадав Гітлер, можуть інші твердити, що "щасливу Україну" шойно створив Сталін, але не сміємо так думати ми. Українське питання, як питання розвалу московської імперії й створення над Дніпром нової великої держави, поставив на порядок денний новітній національний рух в Україні, поставили нові українські "дефіні", які кривилися в боротьбі з Муравйовом, Девікіном, Врангелем, з армією кайзера і т. д. Українське питання поставили на порядок дня розвал і гниття царської імперії, що прибрали гострі форми в 1917, як і розвал більшовизму, започаткований "геніальним Сталіном".

Ані поступового паралізу московської імперії не зможе стримати Сталін, ані стримати розріст його смертельного ворога, українського самостійництва — Гітлер, хочби навіть проголосив своє повне незінтересування щодо України...

Але, може, проєктоване німецько-російське зближення зможе кинути поважні колоди під ноги українському сепаратизмові? І це твердити було б завідажно.

Всупереч первісним планам німецького канцлера йде йому тепер не про опанування європейського Сходу, лише про створення послушної Німеччині "Міттельєвропи", якої етапами були анексії Австрії й Чехії. Яку роль у цій грі може відіграти Росія? Один російський часопис (Бодроість) пригадав нам політику Катерини II. Супроти Франції. Марія Антуанета даремно кликала на поміч "Семіраміду Піаночі"; від військової інтервенції проти революційної Франції царця під ріжними претекстами уперто відмовлялась. Воляла пхнути у війну Відень і Берлін, а до свого міністра Храповицького говорила:

"Я голову собі ломлю, щоб якось втягнути віденський і берлінський двір у французькі справи, щоб самій мати свободу рухів"... Гадаю, що Сталін, вірний заповітам Івана IV-го і Петра I-го, не гребує також і мудрістю німецької повії на російським троні. Ніяка гадка не є йому така далека, як і гадка війни. Натомість ніяка гадка не є така мила, як нацькувати одних на другі держави Європи, щоби потім відіграти роль "третього, що сміється" на останку...

Лишаючись у цій позиції, в ролі "обсерватора", як може заважити Росія на еволюції української справи в найближчій будучині? Візьмим теоретичний випадок, що — з війною чи без війни — Німеччина зробить ще один крок наперед у будові "Міттельєвропи": скажимо, стане над берегом Чорного моря або поділиться з СРСР балтійськими державами, очевидно прирівнявшись ослабленій Англії на тих морях... Ну, то тоді єдина рекомпензата Росії виявлялась би у спільній границі з Гітлерівською Німеччиною, — рекомпензата — не зважаючи навіть на хвилює скріплення становища СРСР на українських землях, досить сумнівний для Росії варіант. Це було б, менше-більше, становище, подібне до того, яке привело до російсько-німецької війни в 1914 році. Становище, яке сильніше заважило б на відношенні обох держав між собою, ніж найбільш приязні пакти; становище, яке б могло знову пригадати Гітлерові його первісний план про "дебенсрав" в імперії Сталіна, тим більше, що його здійснення не могло б уже пошкодити Великій Британії. Як це вплинуло б на актуалізацію української проблеми, про це повчало власне вислід війни 1914—1918 р., коли то українська проблема нагло стала в увесь свій зріст, хоч перед тим її не висували ні Австро-Угорщина, ні Німеччина...

Навпаки, вразі прогрі Німеччини, напевно ні Франція, ні Англія, що стали б панями в східній частині Середземного моря, союзники Туреччини — на Чорнім, — не були б зацікавлені в скріпленні російського кольяса, і напевно не дивились кривим оком на сепаратистичні рухи в СРСР, а передусім на сепаратистичні рухи в Україні... Не кажучи вже про акцію сталого й неблаганного ворога російської імперії на сході, не кажучи про Японію, яка до консолідації тої імперії не припиниться в ніякім разі.

А може прийде до нового Рапала? Хто знає, але ми вже мали старе Рапальо і ніхто не скаже, щоб воно повело за собою ліквідацію української проблеми в СРСР.

Українська проблема, як проблема міжнародного значіння, росла і вибивалася наверх серед найбільш несприятливих умовин. Ні часів найбільшої потуги царату, часи його союзу з двома найбільшими демократіями зах. Європи; ні часи підтримки тими демократіями російської контрреволюції в Україні; ні часи Рапала, або загравання

Франції з СРСР — не злізвали цієї проблеми. Не потраплять цього й ніякі посуви Сталіна чи Гітлера.

Цю проблему, як проблему міжнародну, можуть запропанувати — лише самі українці. І в цім велика безпека: Коли ріжні плачки, обтяжені почесними титулами вождів народу аперд двадцятих літ, скигять по щоденниках з балаганними запитами: "Чи настане врешті якась справедливість, якась краща доля? Чи зазнають миру і щастя народи? Чи схаменеться світ? Чи зійде на землю новий лад, оснований на правді, взаємній пошанівці рівних прав усіх народів?"... Коли ріжні кретики, на підставі того, що Сталін призначив кількох Шельменків і Перепенків на пости своїх льокаїв, базикають у часописах про нову еру, "зміну курсу" Москви до нас; проте, що новопризначені, хоч і "не є націоналістами, але "хрунами", та як не як, а місцеві люди" з назвищами на "ко", — і спасіння України добувають в отих "хрунах"... Коли треті — за своїм "цідрім-цім-цім" — те спасіння добувають у єдинім фронті плачох за адораторами Шельменків — то це правдива небезпека! Якій Чеймберлін, який Даладіє, який Гірта бра-

тимали подібних капітулянтів за представників великого народу? Хто з ними говоритиме? Хто прислухуватиметься до їх базікання?

Російська імперія — незалежно від пануючого в ній режиму — переходить від 1917 небезпеки і затяжну кризу, без ніяких ознак поправки, загрожена на Далекім Сході, на близькім Заході і — може й так бути — зо сторони Чорного моря. На спадщину імперських банкрутів чекає багато наслідків, а передусім ті, які — як підбіт народи СРСР — перебувають під примусовою курателею Москви. В такій ситуації не доводиться говорити про можливість — через ту чи іншу хвилю міжнародної конюнктури — про ліквідацію української проблеми... Лише Наддніпрянщина мусить видати людей, які поставили цю проблему співмірно з її величиною, людей, не манекінів...

Ніякі посуви в зовнішній політиці держав не в стані поховати цю проблему, ні останній посув Гітлера, ні "найгеніальніші" посуви Сталіна. Їй грозять інші, внутрішні, небезпеки, які мусять бути усунені. — ("Вістник, Львів, вересень 1939).

ЖИТТЯ ЛОНДОНУ В ЧАСІ ВІЙНИ

Від вибуху війни життя Лондону цілковито змінилось. Із заходом сонця ніде на вулицях не появляються світла. Коли місяць трохи присвічує, то гадз. Колиж ніч темна й покрита грубою верствою мряки, то на вулицях така темнота, що не видно свого власного носа. Всякий рух на вулицях тоді цілковито припинений. Лиш денеде чути стукіт людських ніг, або видно в чорній темряві вогонь папіроски. Деколи хтось здалека заговорить, а його голос звучить загадково, грізно.

Нічне життя майже цілковито заникло. Деякі ресторани по звичці остаються відкриті в перших годинах вечора. Але гостей по ресторанах мало. Бо щоб дістатися в таку темну ніч до ресторану, треба мати вироблений інстинкт сліпця. Тільки сліпі люди в такі темні ночі рухаються по місті досить вільно. Деколи вони є поводиторами для тих, що мають зір. Ціле місто прибрало середньовічний характер. Ба навіть упродовж дня вигляд міста має цілком інший характер. Не звертаючи уваги на чисельні мішки тісків, якими лондонці пообклали ріжні будинки, впадає в очі цілковита відсутність автомобілів і автобусів по вулицях. Зате появилася величезна маса бічків, і то ріжних, не раз старих і немодних. Та вони стали головним засобом комунікації для тих, що живуть подалі від міста.

Не менші зміни зайшли і по провінції, поза містами. Там також пильно пильнують, щоб ні звідки не виходило світло. Є сформована добровільна поліція, яка гостро наказує, а навіть карає, коли з котрогось дому необережно покажеться крізь вікно світло. За таку провинку перший раз гостро попірають, а опісля карують по 15 фунтів, себто 45 доларів.

Цивільне населення голосять до ріжних позафрантових служб, як до загаданої вже приватної поліції, до протилетунських оборон, до санітарної служби і т. п. Голосять до служби всі, багаті й бідні, "прости" й аристократія. Часто місцевий лорд слугить разом з своїм конюшим, або "огородником", а місцеві лейді слугить разом з санітарним відділом з своєю служанкою. Та відношення між ними дружельнобне і щире. Всі знають, що час надзвичайний

і треба великої солідарності.

Всі провінційні багаті прийняли до себе дітей з міст, головню з Лондону. В деяких багатших домах прийняли під опіку по кількадесять дітей. Ті діти, що часто походять з нужденних дільниць і в житті не були на лоні природи, не раз скупають за містом, за галасом, світлами. Пригнічує їх майже гробова тишина села, що з вибухом війни ще більше "притихла". Але поволі ті діти привикають, і коли війна потриває кілька літ, то ледви чи вони "захочуть" вертатися в давнє середовище.

Дотепер англійське населення, головню англійські міста, не знали летунських нападів, подібних до тих, що їх зазнали польські міста. Та англійці знають дуже добре, що вічно воно так не буде, що вже незадовго війна розпутається на добре, полетять на їх міста сотки літаків з смертоносними ладунками і зачнуть у руйнін обертати їх будівлі, їх муравлиха. Але англійці пригтовані до того. Вони знають, що в цім великім змагу вони мусять видати з себе всі свої здібності, виявити увесь гарт своєї твердої англо-саксонської вдачі, коли хочуть перемогти грізного суперника. Саме на свій гарт вони найбільше числять. Вони свідомі того, що спочатку зазнають від ворога тяжких утрат. Але вірять, що остання битва буде за них.

НЕ МИНАЄ ТЕПЕР ДНЯ,
ЩОБИ ПРЕСА НЕ ДИСКУТУЛА ЦЬОГО ВАЖНОГО ПИТАННЯ І ЩОБИ ХТОСЬ З ДЕРЖАВНИХ КЕРМАНЧИХ НЕ ЗГАДАВ ПРО ТЕ, ЯК ПОЛІШКА ТРАКТУВАЛА СВОІ НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ.

ЯК ХОЧЕТЕ ДАТИ НА ТАКІ ЗАПИТИ

ОСНОВНУ ВІДПОВІДЬ
ДАЙТЕ ПОМУ ЗІРКУ ДОКУМЕНТИ ПРО ПОЛЬСКУ ПАЦИФІКАЦІЮ В ГАЛИЧИНІ, ШО П ВИДАЛО ОБЕДІНЕНІЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРІЦІ В 1931. РОКІ ПІД НАГОЛОВНОМ:

POLISH ATROCITIES IN UKRAINE
500 СТОРІН ДОКУМЕНТІВ.
ЦІНА ЛИШЕ 1 ДОЛЯРА.

ЗАМОВЛЯЙТЕ:

"SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ДРУГА.

31)

"Дякую, пані. А послухайте, не був ваш чоловік якийсь хоррий?"

"Учора лежав, мав якусь гарячку"

"Ага. А ви сподіваєтесь дитини, егеж?"

Поляна зачервонілась. "Шойно з весни, пане великоможний"

"Ще не буде з весни, молодце. Десь по Новім Році, що?"

Швестка втішено поглядає аслід за Полянню. "Отож ми маємо причину, Гайдаре. Гордубал шойно в липні вернувся з Америки"

Гайдар запорскав. "Гордубала гадає, що це був хтось чужий. Мовляла, перед тижнем її чоловік тяжко побив у корпмі Грішча Федасеша. Голову йому розбив Грішчо забиваю. Може це пімста, каже. Отсе

маєте, Карлічку, гарну причину"

Лікар також дивиться аслід за Полянню й каже з жалем: "Шкода, ви мені її замкнете, а я радо помагаю породіллям. Тут ні до одної породільниці чоловік не добереться — жінки тут родять, як кицьки. — А в деї либонь буде тяжкий порід"

"Чому?"

"Стара й худорлява. Мабуть сорок, ні?"

"Де там", гадає Гайдар. "Де двє трицять. Так Гордубал був хоррий? Як це пізнається на мерцеві?"

"Лікарська таємниця, Гайдаре, але вам я це скажу. Під ліжком був повний нічник"

"На це я навіть уваги не звернував", каже Швестка заздрісно.

"Так прощайте, ланове"

каже лікар, гойдаючись на ніж-

ках, "а коли будемо потребувати, даєте мені знати, гаразд?"

"Я ще подивлюсь до хати", бурчить Швестка, "а тоді можемо до Рибарів".

"Та що це ви, Карлічку, все шукаєте? Ще якусь причину?"

"Докази", відрізав Швестка сухо. "І знаряддя".

"Ага. Так бажано щастя".

Гайдар чимчикує до плота й пускається в розмову з сусідкою; випитує її так довго, аж дістав ганчіркою по голові й квітку на придачу. У куті біля клуні зібгалась перелякана Гайфіка. Гайдар кривиться на неї так страшно, що Гайфіка хвилюнку його боїться, а тоді починає його перекирвляти. Коли Швестка по довгій часі виходить, дець із стодоли, Гайфіка сидить у жандарма Гайдара на колінах і розповідає йому, що має дістати квітку на криданні.

"Нічого я не знайшов", каже Швестка роздратовано. "Але я судю, що повернувся. Ще бракує, щоб я, та — чи ви скажете Геричеві, щоб добув нам підводу до Рибарів?"

"Вже чекає", відповів Гайдар і відпустив Гайфіку, вдаривши її легко по спині.

"Так що ви, Гайдаре, що ви про це думаете?"

"Я вам щось скажу, Швестко", буркнув поважно Гайдар. "Я про це взагалі не буду думати. Я вже цього маю за п'ятдесят літ досить. Мені це не подобається".

"Шож, убивство, це не дрібниця", каже Швестка тоном знавця.

"Не в тім річ", завважив Гайдар, потрясаючи головою. "Знаєте, вбивство на селі — це не така звичайна справа. Ви міська людина, ви до цього так глибоко не заглянете. Колиб це було вбивство задля грабунку, то б, трясця його матері, нюхав так саме, як ви. Але вбивство в родині... А я вам скажу, що навіть не дивуюся, що Гордубала забив"

"Чому?"

"Ще вже така нещаслива натура. Мав це на носі написано, братчику"

Швестка вишкірив зуби. "Дідька мав написано на носі. Мав у ліжку молодого наймита, от і ася справа. Чоловіче, та це такий ясный випадок"

"Де там, випадки в родині ніколи не бувають ясні", бурчить Гайдар. "Ще побачите,

Карлічку. Забити задля грошей, це ясно, це зробиться раз-два; але зважте, тиждень за тижнем носить це в собі, дні й ночі над цим роздумувати — це вам, Швестко, начеб ви понохали пекло. Вам це ясно, бо ви тут новий; але я знав їх усіх, Карлічку, всіх трьох. Та що вам буду розповідати; їдьмо до Рибарів".

III.

"Удома Степан?"

"Ні, пішов до міста".

Швестка відштовхнув Михайла Маню й убіг до хати. Гайдар тимчасом пускається з старим Манею та Михайлом у розмову про погоду, про зайців, і що їм тут витікає гноївка на дорогу.

Швестка вертається, за ним Степан, блідий, лютий, в одязі, повний сна.

"Так що ви казали, що нема вдома?" визирився Швестка на Михайла.

"Казав рано, що піде до міста", белькоче Михайло. "Чи я його вартовий?"

"А він тимчасом сховався в сніг? Чого ви там сховались, ви?"

(Далі буде).

• 3 ДНЯ •

ХОЧУТЬ ЗДУШИТИ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ.

Розбираючи відношення між Німеччиною і Советами, „Нью Йорк Таймс“ з 27 вересня ц. р. в своїй редакційній статті говорить:

„Російське рішення збільшити Україну і в той спосіб раз на все знищити осередок українського націоналізму, є одиницький виразний чинник у тім образі. Ще заскоро говорити, що Гітлер і Сталін будуть робити в найближчій часі. В теперішню пору вони планують знищити аразок і порядок і моральні основи східної Європи“.

НИЩИЛИ І НЕ ЗНИЩИЛИ.

Це не першина, що Москва хоче знищити український націоналізм. Згадати царську Москву, яка голосила, що „не було, нет і бити не може“. А що з того вийшло? При першому потрясенні московської імперії на цілий зріст виринула наверх українська справа, а український націоналізм полум'ям запалив найширші українські маси. Егеж, маси. Навіть не так інтелігенцію, що у великій мірі була затроєна міжнародними соціалістичними класами, а маси. Українські маси немов виспали цей націоналізм із землі. Немов повставали з могил старі козаки і їх думи втілювалися у нові українські покоління. Надармо верещали царські генерали, що так бути не може, що їх довго винародовлююча політика не повинна так безслідно пропасти; вона таки пропала.

НИЩИЛИ І ПОЛЯКИ.

Винародовлювали нас і поляки. Забрали, нам, усю шхякту й інтелігенцію, обезголовили наш нарід, але чи винародовили? Ні, не винародовили. Хоч Польща стинала нашій провідній верстві голову, то найнижчі верстви все нові пупільки, нові зародки провідної верстви з себе витискали. Немов те сильне, здорове дерево, якому можна багато разів обтинати галузі, а навіть цілу корону, а воно не всоже і все нові галузі випустить.

Від цього гнету поляки самі ламали собі карк, але української нації, українського націоналізму не знищили, ані навіть українських територій за собою не закріпили. Від найдавніших часів легко замешкував землі аж під Краків і нині їх замешкує. А на півночі український селянин поселився аж під Люблін, і до нині він видержує на своїм становищі. Навіть мала Карпатська Україна, що близько тисячу літ була під мадярським пануванням, не винародовилась, а при першій нагоді бухнула динамічним українським націоналізмом.

І ТЕПЕР МОСКВІ ЦЕ НЕ ВДАСТЬСЯ.

Тому й тепер пляни Москви не владуться. Український націоналізм не міститься лише в Галичині. Він був, і є, глибоко закорінений усяди. Це Велика Україна все була вістункою нашого націоналістичного оживлення. Згадати Шевченка, чи в пізніших часах Міхновського. Це апостоли українського націоналізму. Їхніми писаннями одушевлялась і Галицька Земля. Думати, що, вагорнувшись Галичину, можна вже буде здушити український націоналізм у зародку, є помилка. Воно готово статись цілком навпаки: стихійний, розгоновий націоналізм придніпрянських братів готов дістати конкретну обрібку від галицьких українців і готов виробити Москові стільки лиха, що вона й не надіалась.

ГАЛИЧАН МОСКВА ВСЕ НИЩИЛА.

Коли в советській Україні повіяло „централістичним духом“ і Москва почала поспішно нищити висліди власної короткої „українізації“, московська влада заподадливо вилловлювала всіх галичан, навіть яскравих комуністів, і поголовно їх вигублювала, або засилала на заслання. Не помогли заклянання тих галицьких комуністів, що вони нічого злого не задумують і що далі осягнуть ся льобальними Москві. Москва таки їх нищила, а то тому, що галицький українець, яких переконань він не був би, в зустрічі з придніпрянським українцем витворює український націоналістичний настрій. У їх серцях повстає якась таємнича обопільна реакція, яка зміцнює їх націоналістичні почування, а навіть штовхає їх практично заманіфестувати ті почування. Тому Москва нещадно винищує галичан, хоч не раз вони в душі цілком не почувались до вини.

ЩО БУДЕ ТЕПЕР?

А що буде тепер, коли вісім-мільйонна українська націоналістична маса змішається з 35 мільйонами придніпрянських українців? Вісім мільйонів не так легко вигубити. А навіть коли Москва хотіла їх фізично вигубити, то в часі цієї злочинної роботи готова розпутатись на всіх українських землях така буря, якої кривавим агентам Москви вже не потушати. Через потоки крові бродити тепер наш нарід. Та проте його хід, це не безцільне блукання, тільки послідовне зближення до створення національного ідеалу.

ЗАБИЛА КАГУРА.

У Медисоні, 12 миль на захід і північ від Естон, Саскачеван, забили великого кагура, що мірив сім стіп і важив 120 фунтів.

Цей звір робив багато пакости. Він убив до 65 курей і кілька індиків на фермі, Алекса Гуві. Сусід Й. В. Гансен з Гувою і Г. Волленут, пустились доганяти його автом і з рушницями забили.

По виставленні його для оглядання всім заінтересованим його продано одному мешканцеві у Медисоні, який зняв шкуру і відослав на вправу до Саскатуну.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВІДДІЛІВ 127, 299 і 304 з BUFFALO, N. Y.; 87 з LANCASTER, N. Y.; 149 з LACKAWANNA, N. Y., і 351 з NIAGARA FALLS, N. Y., що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

урядників і членів тих відділів відбудуться У СЕРЕДУ, 4. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 4, 1939) в годині 8. ввечір

У ГАЛІ УКР. КАТ. ЦЕРКВИ НА FILMORE & ONEIDA, STS., BUFFALO.

На ці збори повинні прибути конечно всі урядники вище згаданих відділів, а також члени з Бюфало та з близьких місцевостей. На зборах буде присутній гол. секретар Д. Галичанин, який виголосить організаційний реферат про У. Н. Союз, та порушить такі справи, які є тепер дуже важні для кожного члена та для цілої організації.

Головна канцелярія У. Н. Союзу.

НА ГРАНИЦІ.

Французьке військо вчиться на понтонах перепливати ріку на німецьку Рейнщину.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЦТВУ ПІД РОЗВАГУ.

Настав час, коли праця, перервана літом по різних то-варствах як і відділах С.У.А. знов оживає. Планують різні імпрези, традиційні і приватні свята, відповідно до сил і духового розвитку нашого жіноцтва в даній місцевості.

Певна річ, що під теперішню хвилину це відновлення життя по відділах С.У.А. не поступає належним кроком, бо події в Європі й на рідній землі мають на клого пригноблений вплив. Але це не значить, що нам уже цілком можна зложити руки і відказатись від праці, бо, наприклад, нема де, чи нема як тепер давати поміч рідному краєві. Ми вже неодну трагедію і несподіванку пережили і кожна з них учить нас, що ніякої з них не можна вважати за прогру на все, бо ніхто не знає, що принесе завтра. Кожна хвилинка може внести зміну і рідний край знову зажадає від нас помічі.

Тому нам треба бути готовими виконати наш національний обов'язок в кожній хвилині й у всякому випадку.

Можемо догадуватись, що діяльність наших організацій в ріднім краю спараліжована, що й наша матерня організація, Союз Українок, спочиває у примусовій нечинності. І тому на нас, українок Америки і Канади, спадає повинність продовжати традицію і працю С. У. А., скріплити сили й імя цієї організації, яка має для нас всесвітнє значіння. Її треба розбудовувати, популяризувати між нашим жіноцтвом. А це зробимо тим, що будемо поширювати наш С.У.А.

С.У.А. дав уже так багато доказів своєї хосенної праці, що то на полі культурно-освітнім, чи у збіркових акціях, що нема найменшого сумніву щодо доцільності його існування.

Саме тепер, коли наші часописи зивають до єдності і консолідації, що певно весь наш загаль розуміє і цього собі бажає, поширювання такої безпартійної всенародної організації, як С.У.А. є дуже на часі. С.У.А. збудований на ідеях єдності і високого патріотизму. Придержується їх і дійсно об'єднує тисячі жінок різних

політичних і релігійних переконань для спільної праці для всього українського народу.

Як краєвий Союз Українок вивів наше жіноцтво з неволі темноти і спрямував його активність на добро рідного народу, так і американський С. У. розбудив наше жіноцтво тут і кинув між жінки перший клич громадянської праці для свого народу і поміч у його змаганнях за визволення з тяжкого ярма. І тому ця організація, де вона не була, заслугу на призначення і попертя. Пам'ятаймо, що змагання нашого народу ще не скінчилися і наша праця не скінчилась і певно потрібно буде її багато.

Тож, українські жінки, членки С.У.А. будьте стійні, витревалі, не сходіть до шляху, який вам вказує С.У.А. не дайте себе баламутити, чи відмовляти, бо ваш шлях правий, а ваша праця високо цінена.

Будьте горді із свого членства, бо ви є членками Всесвітньої Організації, якої імя знає в міжнароднім жіночій руху.

Кожна членка нехай стане частиною цього твердого муру, здвигненого власними руками, який не дасться знищити ніякими лихими впливами, який є і буде підпорою української справи у кожній по-требі.

А до жінок, які ще не є в наших рядах, звертаюся з за-зивом: прилучайтесь до нас! Чейже ваші національні почування не дозволять вам дивитись з боку, коли вашої праці потрібно. Творіть відділи Союзу Українок, заохочуйте й активізуйте нашу молодь, як роблять деякі міста, як зробив недавно 5 відділ С.У.А. в Дітроїті. Мами-членки посла-ли своїх доньок і створили новий відділ.

І це всього можна зробити, тільки треба трошки труду. А вже старшим жінкам повинно бути стійно не належати до організації, коли молодь, яка не бачила рідного краю, хоче для нього працювати. Мами! Не дайтеся застидати, йдіть вперед і молодь клячте за со-бою.

Так прошу наше жіноцтво взяти ці рядки під розвагу і винести тверду постанову якнайшкороше стати членками Союзу Українок Америки.

Олена Штогрин, opr. С. У. А.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

McDERMOTT ON UKRAINE

Invaders' Sentiment Is Myth... Strawberries and Cream in January

By WILLIAM F. McDERMOTT

Nothing is more cynical than the pretense that the invaders of Poland are sentimentally concerned about the welfare of the Polish minorities and intend to rescue them from oppression. It is true that Poland's minorities suffered

grievances and had reason to complain. The 5,000,000 or 7,000,000 Ukrainians in Poland never enjoyed the minority rights to which they were entitled. They will have even less under Soviet rule.

In Poland they had at least some liberty of soul and, though they were wretchedly poor, they had food enough to keep them alive. They could worship as they pleased and they had individual freedom in the conduct of their political and economic life.

Polish Ukrainians were discriminated against in agrarian policies and in public employment, and they never had the self-government which they felt was their right. But they spoke their own language, maintained their own newspapers, organized their own co-operatives, supported their own political parties.

When they are incorporated into the Soviet Union they automatically will lose these privileges.

They Will Not Be Asked

Maybe some of them will feel that the advantages of living under a proletarian dictatorship will offset the loss of certain national and individual liberties. The point is that nobody will ask them.

You remember Willie Howard's old skit. He is appearing as an agitator haranguing a crowd and is describing the blessings of life under the Communist regime.

"Comes the revolution," he shouts, "and everybody will eat strawberries and cream in January."

A heckling voice from the crowd protest: "But I don't like strawberries and cream."

Willie eyes the intruder with distaste and then says fiercely: "Comes the revolution, you'll eat strawberries and cream and you'll like it."

The Ukrainians in Poland apparently are being offered the Soviet strawberries and cream and they will have to like it. Certainly no plebiscite will be held to ascertain their wishes. If a fair ballot were taken they would vote overwhelmingly for national independence and deliverance from both Russia and Germany.

Fought Both Sides

They do not like the Germans, and fought bitterly against German occupation of the Ukraine after the treaty of Brest Litovsk in which Russia agreed to recognize the Ukrainian people's republic.

But they fought with even greater tenacity against the Bolsheviks in the years immediately following the Russian revolution. What the Ukrainians wanted, whether living in Russia or Poland, was independence and complete national sovereignty.

They vigorously put their claims for self-determination before the Paris peace conference, but the delegates listened with more attentive ears to the Poles, who needed Galicia, where the western Ukrainians lived, to round out historic Poland, and they were influenced by Czarist Russians who wanted to maintain the ancient boundaries of the Russian empire of which the Russian Ukraine was a strategic part.

The Ukrainians got nothing from the peace conference, although they are largest minority in Europe, numbering about 40,000,000, living mostly in Russia and Poland. They speak the same language, differentiated only slightly by local dialects, and they have a distinct culture and considerable literature of folk-poetry.

Leaders "Liquidated"

When I was last in the Soviet Ukraine, the policy was to encourage Ukrainian culture and to extend a certain degree of local independence in matters that did not concern political essentials. The Ukrainian language was taught in the schools, you saw Ukrainian dances and you listened to Ukrainian music over the radio.

These things were pointed out to you as evidence of an enlightened policy in treatment of minorities. But the Ukrainian independence movement smoldered and flared up again.

Its leaders were "liquidated" in 1930 and the Soviet regime thereafter inaugurated a policy of severe repression.

Opposition of the Ukrainian peasants to Soviet collectivization resulted in the great famine of 1932-33. Between 2,000,000 and 3,000,000 persons are calculated to have been killed by starvation in this period, and the common interpretation is that this wholesale massacre was provoked deliberately by government policies callously geared to the principle that you cannot make a socialist omelet without breaking some eggs.

Having this history in mind, the Ukrainians living in Poland cannot look upon incorporation in the Soviet system with deep and universal enthusiasm. They might not so much mind having strawberries and cream forced on them.

But the prospect of having to live an unwelcome government or starve cannot be altogether attractive.

(The Cleveland Plain Dealer, September 20, 1939).

Серце.

Лікар: Чи вам, якщо танцюєте, бється серце?

Пацієнтка: Це залежить, па-докторє, з ким я танцюю.

НЕ ІДІТЬ ДО ВІЙНИ!

Характеристична постава генерала Гю С. Джансона, відомого журналіста, що говорить до Американського Леріону в Шікаго. Він остерігає Злучені Держави, щоб не вступали знову до війни, бо збан-кротують.

Лекше є зробити майно, як його видати; — твердив фальшивник грошей.

Гроші або життя! — подумала панна, з якою хотіли женитися лікар і фабрикант.

Не маю щастя до льотерії! — зідхнув злодій, якого приловили на гарячому вчинку в льотерійній колектурі.

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ

на 1940 РІК

25 центів один 25

5 за \$1.00

Гуртові ціни подаємо на більш замовлення.

Надсилати треба посылати разом із замовленням.

На С. О. Д. не висилається.

- [] Свята Тереза
- [] Христос прощається з матерію
- [] Різдво з ангелами
- [] Пресв. Серце Преч. Діви Марії
- [] Пресв. Серце Христове
- [] Христос на Оливній горі
- [] Преч. Діва Марія з малим Ісусом
- [] Ангел Хоронитель
- [] Св. Йосиф і малий Ісус
- [] Свята Родина
- [] Ісус добрий Пастир
- [] Слава во вишніх Богу
- [] ЗА УКРАЇНУ
- [] ЛИСТОПАДОВІ ДНІ
- [] КНИВ НАШ
- [] ДІВЧИНА З УКРАЇНСЬКИМ ПРАПОРОМ
- [] ГЕТЬМАН МАЗЕПА
- [] СИНИ МОЇ ГАЙДАМАКИ
- [] ЗАПОРОЖЦІ
- [] ХЛОПЕЦЬ І ДІВЧИНА ПРИ КРИНИЦІ
- [] ГУЦУЛ НА ПОЛОНІНІ
- [] МОЛОДА УКРАЇНКА
- [] НАТАЛКА ПОЛТАВКА
- [] ЛІТО НА ФАРМІ
- [] ІВАН ФРАНКО
- [] ХАТА І ГОРОД
- [] ЖНИВА
- [] ДУХ СВОБОДИ АМЕРИКИ

Замовлення слати на адресу:

SVOBODA

81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

"А ТО ТАКИЙ НОВИЙ ЯЗИК"

„Меркуріюш Польскі“ ч. 31. містить вражіння свого співробітника п. Бабінського з поїздки на теперішню Карпатську Україну (тобто під малярською владою).

Автор вражінь у „Мерк. Пол.“ намагається бути об'єктивним, але це йому не завжди вдається. Зокрема в його обсерваціях в ділянці мови. Автор уперто твердить, що мова карпатських українців це щось зовсім відмінне від української мови, ба! що більше — накинине Закарпаттю ще за чеської влади.

Натомісць об'єктивно оцінює абсурд введення на Закарпатті мадярами мови російської як урядової.

Автор пише:

„Скрізь чорніють, очевидно — „гражданкою“ написи: „ждальний зал“, „начальник станції““.

— Щось то задуже заносить Курськом і Самарою, думаю собі і рішаю вдатися в розмову з кількома русинами, що стоять на пероні.

— „Кришталі маєш?“ — питаю одного з хлопців.

Мене обскукає негідно кількох хлопців, що витягають до мене руки, з дрібками гірських кришталів. Як відомо, це артикул, за допомогою якого йде тут вимінна торгівля з туристами.

— Хто це — питаю підступно одного з старших, може 10-літнього, показуючи йому пальцем на керівника станції, що гордо стоїть на пероні.

— Пан головний, — відповідає русин.

— Ага, думаю собі, отже не „начальник станції“.

— А то? — питаю знов, вказуючи на двері з написом „ждальний зал“.

— То почекальня, інформує мене привітно русин.

— А що це таке „начальник станції“?

— А тож я вам говорив, паде — пан головний!

— То чому тут написано „начальний станції“ і „ждальний зал“?

— А то такий новий язик, сміється русин.

Гадаємо, що здорово сміється той „русин“.

ЗВ'ЯЗ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

SHENANDOAH, PA. A special meeting will be held this Thursday, Oct. 5, in Shenandoah, in the church hall, as usual, at 7 P. M. All the young people are cordially invited, as Mr. Basil Zaharevich, chief organizer of the Ukrainian National Association will state the benefits derived by members of the Ukrainian National Association. — Stephen Probolsky, pres. of youth br. 446; Nicholas Maksymchuk, pres. of br. 98.

ВИЛОВЛЕНА МІНА.

На світліні німецького головної адмірал Еріх Редер (на середній) оглядає польську міну, вилонену недалеко Данцігу. Навіть від Редера стоїть данціський нацистичний провідник, Альберт Ферстер.

3 МУЗИКИ

КАНТИ ІЗ ПОЧАЙВСЬКОГО БОГОГЛАСНИКА (1792 Р.)

Зредагував і опрацював Михайло О. Гайворонський 1939 р. Друкарня і видавництво оо. василія у Жовкві. Сторінок нотових 37, всі ін 8°.

У збірник, опрацьований М. О. Гайворонським, увійшли канти з почайвського Богослужника, вид. 1792 р. Щодо кількості, діляться вони: 1) Дев'ять кантів на мішаний хор і 2) дев'ять на однорідний (триголсний) хор і один між ними — десятих — на чотири голоси. Разом усіх 19 кантів.

Зміст тексту кантів приносить нам вияви побожного світовідчуження вірних українських церков — православної і греко-католицької, бо творцями тексту їх (може і мелодій одночасно) були як миряни (вірники) так і духовенство церков. До того ж вживались канти на всьому українському просторі і були такі популярні в Київській Могиланській Академії, що відтіли бившим спудеями були занесені і до Московщини.

В кантах освічувалося (виславлялося) великі християнські свята: Воскресіння, Різдво, Стрітення, Богородичні,

Святих, чудодійні явища ікон Божої Матері і врешті роздумування над проблемами: воскресіння з мертвих, покаяння в гріхах...

Щодо ритмічної структури, описувані канти не скомпліковані. Уложені більше в простих тактах: паристих і непаристих. Стрічаються теж у кантах чч. 4 і 15 складні непаристі такти — 6/4 та паристий 4/2.

Швидкість (темпо) руху подана автором в кантах зовсім відповідає характерові піснеспівів. Це темпа помірно: помірно, повагом і тільки раз рухливо й холодо.

З динамічного боку канти засоблені потрібними знаками, які повно представляють цікаву уяву автора щодо виконання і малюнку їх звукового образу. Для урізноманитнення фарбування творів автор майстерно використовує характеристичність фарб різних гармоній, яким він, при зміні їх, надає інших знаків експресії.

Конструктивно канти для хорів не представляють труднощів. Є приступні й вдячні до розумування. Певно, що автор, опрацьовуючи їх, мав на увазі потребу подібної хорової літератури і в такому укладі, який був би характеристичний для кантів: легким і прозорим щодо ведення голосів, і із затриманням аромату первісних мелодій, які змальовують нам релігійне

мелодійне світовідчуження українського народу, заховане в текстах кантів.

Це композитором досягнене цілковито. Кожний канти говорить про свободне орудування автором звуковою матерією засобів хору та різними виконаними тонкостями. Через те опрацювання вдячні для хорів більших і менших звуково і також щодо технічної вправності. Канти, хоч і позабогослужбові релігійні співи, вимагають ясної і простої техніки опрацювання. Із цього боку автор був аж надто уважним. Побіч чисто гармонічного укладу зужито в опрацюванні засобів вільного контрапункту з доданням різних імітаційних форм, які там не є цілю, а тільки засобом. Все те в лагідному й простому поданні. Не забуто, автором і історію, яка говорить нам, що канти з музичного боку були залежні від техніки „партезного“ співу і, можливо, „концертів“, хоч трохи і спрощених. Це відзначено в „Кант-Концерт“ Пресв. Діви Богородиці ч. 4.

Про саму мелодію кантів і її походження говорити при цьому докладно неможливо. Це вимагає окремої і докладної студії, в якій треба довести, щоб не жити здогадами, їх походження й значіння в розвитку історії української музики.

Елементів із наших колядок знаходимо досить і в наших кантах (напр. у згаданім уже ч. 4 „Кант - Концерт“ 6 ст. слова каденції „вінчана нині“ зовсім ідентичні мелодично з каденцією колядки „Ой видить Бог“ в словах „мир погібав“, укладу К. Стеценка).

В історії розвитку української музики канти відіграли значну роль. Вони творили перехід від віртуозності „концертів“ XVII—XVIII ст. до стилю гармонічного. „Ця, як зауважує д-р Ф. Стешко, була та форма, з якої, треба гадати, почалося зближення нашого традиційного співу зі співом західно-європейським, що по блискучій добі розквіту контрапунктичного стилю, невдовзі перед XVIII ст., мусів вступити на новий шлях гармонічний. Примітивне кількоголосся кантів та псалмів, їхній таксамо примітивний гармонічний одяг — характеристичне для них повторення гармонічно здебільша дуже не складної схеми, що її так легко можна було скопіти й запам'ятати, проста музична форма їх з короткими, рідко відділеними одне від одного каденціями музичними реченнями — все це улекшувало українським музикам перехід від традиційного нашого церковного співу, для якого все це було ще зовсім чуже, до нового гармонічного стилю.“ (Д-р Ф. Стешко)

„З історії української музики XVII ст.“ — „Українська Музика“ № 2, ст. 24, лютий 1938, Львів).

Перший друкований „Богослужник“ видано Почайвським монастирем року 1790. Він вмішав у собі популярні тоді і перед тим релігійні пісні, які складалися з вибраних пісень таких збірників: Зарваницького з 1710—1718 рр., кам'янського „Богослужника“ з під Грибова з 1734 року, пісенних збірок Імп. Академії Наук з 1729 р., Виленської публічної бібліотеки з 1710—1740 рр., чи також з пісень „Начало з Богом пісней“, списаних Дмитром Левковським 1759—1788 рр.

Цілий той пісенний матеріал був зібраний почайвськими видавцями, перевіреним ними, а також справляючи пісні „худо“ і неіскусно представлені, старалися „многая нова ветхих прилагати“ (д-р В. Шурат: „Із студій над Почайвським Богослужником“, ст. 3. Львів, 1908 р.).

Завдання видавців виправити тексти, а може і мелодики кантів, гадаю, не прислужилось гаразд. Через те тепер тяжко судити про первісну структуру мелодики кантів, що утруднює дослідникам виявити їх походження. А виправлення тексту привело до змін в акорстиках і до затрати для покоління імен авторів та року повстання їх.

Все ж д-р В. Шурат зміг, при допомозі й інших праць, доповнити вказівки про час повстання деяких кантів, опрацьованих в описуваному збірнику, та подати імена їх авторів. Так, ч. 2, Великодний Кант, зветься „Вербецький“, повстав у другій половині XVII ст.; ч. 3, Зборівський Кант, написаний Іваном Матиборським у роках 1755—1769; ч. 4, Кант - Концерт, т. зв. Бердичівський Кант з 1756 р.; ч. 9 — Кант о Воскресенні Мертвих — написаний межи 1725—50 рр. о. Дионісєм Видським; ч. 13, Тростянецький Кант, написав Свентовський у поч. XVIII ст.; ч. 19, Кант покаяння, написаний Достоевським десь у роках 1750—1775.

Це те, що можна було, маючи під руками потрібних джерел, знайти про повстання кантів і їх авторів. Чи згадані автори, було одночасно і творцями мелодій для тих кантів (що зовсім можливо), тяжко твердити. Все ж те, що більшість із них була з духовного стану, повертає мене до висловленої вже раніше думки про вплив на них при творенні кантів церковних піснеспівів.

Це одне допущення. Друге, знання ними народноспівної творчості, і третє, бажання уникнути чужих впливів, протиного вели заплету війну православні кола. Ось характеристичний запис: „Латинський смрад пісней із церкви іжденіте, просту же нашу пісню Русскою поюще, Бога благодаріте!“ (Іван Вишенський, внято із згаданої праці д-ра Ф. Стешка). І потім уже, як закінчення... „когда римляне предъидати на наша вірних, ораганим гуденіи в костелах своїх, нинім інім виспятиша, токмо паки обратиша к сфобрній церкви сими многігласними составленіи мусікїи, в них же умиленіи гласи с: провіданіем словес божественних, тих гуденіи посрамиша і обующе обругаша“ (також відтіля — П. М.).

Отож у противагу „органним гуденіям“ з чужою для народу тематикою тексту і співу мусілось давати для нього щось своє, засноване на крайніх зразках домашнього й церковного співу.

Хоч є безсумнівним, що техніку компонування й форми, які були популярними тоді на Заході, українці переняли. Про це недвозначно свідчить Мелетій Смотрицький: „...чи давно ви казали: зла проповідь, проклятий фігуральний спів! А проте тепер, коли все це перейняли, вважаєте за добре!“ (Там же, ст. 22). Одним із наслідків переняття рахується і змагання до скорочень. Так, коли порівняти багатство й довгість форм киявського ірмоліного розспіву й відносно щодо того бідність кантів, легко в тому переконаємось. Коли у канті панує двоколінна (А—В), а інколи і триколінна (А—В—С) форма пісні, у співах ірмоліних зустрічається їх своєрідною добре розвиненою циклічною формою, яка напевно розвинулась без впливу заходу.

Про скількість кантів із народною піснею можна вказати її елементами в кантах „К вечеру заходить“. Значіння кантів у розвитку української музики, як уже згадувалось, дуже велике й всебічне: реформа в церковному співі (скорочення розспівів), піднесення хорового співу, приминок до дальшого розвитку музичних форм, засновання музичних шкіл і т. п. Через все це канти повинні були бути вже давно опрацьованими і в такій формі, щоб були приступні для ширших співучих кол і хорів та відповідали їх характерові. Рахую, що опрацьованим кантам М. О. Гайворонським, про які тут говорилось, є довго бажаним і найвідповіднішим ділом останнього часу конструктивно й духовно.

Українські хори, а через них і суспільство, можуть тепер і в кантах мелодично й духовно співжити зі своїми традиціями, що відбувається теж, виконуючи народні світські пісні. В тому велика наша сила й задоволення на вічне життя. Візьмімо хочби „Кант-Концерт“ ч. 4, в якому звертається до Заступниці України, або „Кант о Воскресенні Мертвих“ ч. 9, де говориться, що „воскреснем з мертвих і всі ми“.

Через це можемо зрозуміти, яку велику і цінну не замінимому роботу повинні відживляти (які тим і продовжують) наших піснених цінностей, нації композитори. Хто не знає і хто глибоко не переживав при виконанні Думи про Почайвську Божу Матір', опрацьовану М. Леонтовичем, яка фактично є кантом? Хто не знає канта про св. Юрія, опрацьованого Яциневичем, і особливо у виконанні бувшого хору проф. О. Кошиця. А псалми, опрацьовані О. Кошицем!

Яке те все безмежне й глибоке море хвилювань найкращих струн нашого народу і які в тому великанські можливості показати себе перед цілим світом! Та мабуть більшість із нас того не свідомо, або не поінформована... А проте треба знати. М. О. Гайворонський в останніх роках своєї творчості дав нам багато цінних і своєрідних — „гайворонських“ обробок народних пісень. Його чудові малюнки, що є у збірнику „Українські Народні Пісні Поділля“, вид. 1927, „Ой на горі“ (баллада) це прегарний зразок, як короткими мазками можна змалювати глибокі людські переживання, теж в „Ожеледі“ і інших. Йогож „Служба Божя“ (Б-Дур) з 1938 р. — прозора й глибока чисто галицькими ремінісценціями. І в тому також її цінність. Спів церковний Західної і Східної України, хоч у підставі мають той же киявський розспів, ґрунтовно між собою різняється. В Східній Україні панували скорочені розспіви і досконале вміння духовноспівної рецитатії, в Західній Україні панує тяглий і дотепер не усталений дяківський спів та змагання в композиторів до „концертного“ стилю.

Закінчуючи свої думки, які викликали „Канти“, бажано М. О. Гайворонському, авторові їх, сказати: Ваша творчість, як правдиво українська, промостила дорогу до українських сердець. Творіть далі на славу України!

Українським хорам раджу ширше придбати опрацювання М. О. Гайворонського. В них багато нового, оригінального й питомо українського.

Д-р П. Машенко, Вінніпег, Ман.

Д-р ВОЛОД. ГАШИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-р П. МАШЕНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066.
Урадові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

НОТИ — НОТИ — НОТИ
(Державне Видавництво України)
Ой у саду янички, Кошиць 10 ц.
Више, више, Кошиць 10 ц.
Ой ти гайдине, Семенко 15 ц.
Ой при лузку, Рубець 15 ц.
Ой летіла зозуленька, Ревуцький 30 ц.
Божої великої України храни, Давидовський 30 ц.
На горі перба рясна, Демущевський 10 ц.
Ой маю, я маю в торні сидку, Метус 30 ц.
Ой шом то за шум, Стеценко 10 ц.
Ой дуб дубе, діти мої любі, Ревуцький 30 ц.
Ой три шляхи, Білого 35 ц.
Замовляйте в: 227-30
JOHN PROKOPENKO,
42 W. 18th St., Bayonne, N. J.

ВЗОРИ
КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ D. M. C. І СТЕМПІЛОВАНІ РІЧКИ.
UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th St., NEW YORK, N. Y.

Д-р С. ЧЕРНОВ
Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналіз крові для подорожного саломі.
Геморойди й жилаки лікуються без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісні години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & Флюороскоп

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урадові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ЗАНЕДБАНІ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
доводять до безпартірного терпіння.
Аналіз крові, луги „Екс“, аналіз сечі, медична екзамінація ПО НИЗЬКИМ ЦІНІ.
заступляють у лікуванні.
Ревматичні стани, „Гей фівер“, астма, клопоту, відходою кишків, пікура, залоз і нирок лікуються модерними способами. — ПОРАДА ДАРОМ.
DR. DERUNA
128 East 86th St., New York City.
Кожного дня від 10—2 год. і від 4—9. У неділі від 10—2.
Особна ждальня для жінок

МІРОН ЛІТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без рибних, як далеко позв.
Ноздром. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуговуємо і члени. — Офіс.
883 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-8347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуговує найкраще.
JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬЮ-Йорку І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-8577

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(94)

Очі офіцера засвітилися з радості, коли Тарзан зголосив свою готовність боротись рівночасно з Гаярком і львом. Такого в тій столиці ще не було. Це буде видовище, про яке будуть довго згадувати, подумав офіцер, поспішаючи знов до Мінофри, щоб дала на це дозвіл. Тимчасом Вальтор запитав Тарзана:

„Пощо ти навмисно стягаєш на себе біду?“ „А хі